

Tussentijdse rapportage Interventieteam vastgelopen dossiers.

Inleiding

In het aardbevingsgebied doen zich een aantal vastgelopen situaties voor omdat de algehele staat of conditie van het te herstellen of versterken pand zwak is als gevolg van constructieve problemen, en/of andere factoren die niet op redelijke of adequate wijze opgelost kunnen worden met behulp van bestaande voorzieningen en regelingen. Deze vastgelopen omstandigheden kunnen bijvoorbeeld het gevolg zijn van de afhandeling van mijnbouwschade of het vastlopen in de versterking en alle druk die dat met zich meebrengt. Vastgelopen situaties kunnen ook zijn ontstaan door andere factoren die niet toe te rekenen zijn aan bodembeweging als gevolg van gaswinning uit het Groningenveld of de gasopslag bij Norg. Bij deze andere factoren kunt u denken aan financiële, sociale of psychische problematiek. Het gaat om zaken die tussen wal en schip (dreigen te) geraken. Dat wil zeggen dat de situatie met behulp van bestaande regelingen of door bestaande partijen, binnen hun huidige bevoegdheden, niet op een redelijke of adequate wijze kan worden opgelost. Op dit tekort springt deze aanpak voor vastgelopen schrijvende situaties in.

Om een bijdrage te leveren aan het oplossen van schrijvende situaties, zijn in de Bestuurlijke afspraken versterking Groningen (6 november 2020) door Regio en Rijk aanvullende afspraken gemaakt. Voor de uitvoering van deze afspraak heeft het Interventieteam Vastgelopen Situaties ruim mandaat gekregen om maatwerkoplossingen te kunnen bieden aan bewoners van wie het dossier is vastgelopen. Op deze manier kan aan deze bewoners weer perspectief geboden worden.

De zoektocht naar dat nieuwe perspectief gebeurt onder het voorzitterschap van Geert-Jan ten Brink. Het Interventieteam werkt, net zoals de betrokken medewerkers, onafhankelijk van het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) en de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) in het Interventieteam vastgelopen situaties. Uiteraard werkt het Interventieteam wel nauw samen met de NCG en het IMG. In deze tussentijdse rapportage geeft het Interventieteam aan haar opdrachtgevers (Regio en Rijk) inzicht in de werkzaamheden en resultaten die tot nu toe zijn behaald.

Deze tussentijdse rapportage beslaat de periode 1 juni 2021 – 1 december 2021.

Samenwerking met de vijf gemeenten

Voor het bieden van perspectief met passende maatwerkoplossingen, is het van belang dat de driehoek gemeenten, IMG en NCG, samen met de betrokken bewoners, op zoek gaan naar genoemd perspectief. Daarom is nadrukkelijk geïnvesteerd in de samenwerking tussen deze organisaties. Er is voor gekozen om de gemeenten (in lijn met de werkwijze van de Commissie Bijzondere Situaties) een sleutelpositie te geven in deze samenwerking. Gemeenten, NCG en IMG kunnen vastgelopen dossiers aandragen bij het Interventieteam. De door de gemeenten aangedragen dossiers gaan altijd via de burgemeester naar het Interventieteam. Andersom stemmen NCG en IMG aanmeldingen uit hun organisatie af met de betrokken gemeente. Mede op basis van hun inschatting en oordeel gaat het Interventieteam samen met gemeenten aan de slag om perspectief te bieden aan bewoners en eigenaren.

Het Interventieteam biedt flexibiliteit aan NCG en IMG en gemeenten om problemen op te lossen die verder gaan dan uitsluitend versterken en schade herstellen. Het betreft dossiers waarvoor de oplossing niet altijd binnen de dagelijkse praktijk en bestaande voorzieningen kan worden gevonden.

In onze werkwijze staat de bewoner centraal

We spreken niet over de bewoner, maar met de bewoner. Zodra een vastgelopen dossier door het Interventieteam wordt opgepakt worden de bewoners hierbij actief betrokken. Opties, wensen en zoekrichtingen worden doorgenomen en integraal in perspectief gezet. Dat vraagt om maatwerk en intensief overleg met de bewoners, maar ook met en tussen instanties.

Daar staat wel tegenover dat, wil het interventieteam een passende maatwerkoplossing kunnen bieden, het Interventieteam volledige openheid van zaken verwacht. Niet alleen van de betrokken organisaties maar zeker ook van de betrokken bewoners. Alleen dan is het Interventieteam in staat om een duurzame maatwerkoplossing met perspectief te bieden. Hierbij dient te worden opgemerkt dat vastgelopen dossiers niet voor niets zijn vastgelopen. Ze zijn veelal buitengewoon complex door een veelvoud van oorzaken. Het kan hierbij gaan om ingewikkelde (en soms gerechtelijke) procedures, verwevenheid en betrokkenheid van hypotheekverstrekkers, complexe privéomstandigheden, sociale problematiek, een diep geworteld wantrouwen jegens de overheid en ga zo maar door. Om te komen tot een oplossing vraagt dat om begrip, takt, zorgvuldigheid, maar ook om resultaatgerichtheid.

Uiteindelijk mondt dit proces uit in een voorstel aan betrokken bewoners die vervolgens een eigen afweging maken. Vervolgens adviseert het Interventieteam IMG en NCG om dit voorstel uit te voeren. Het advies van het Interventieteam is altijd bindend voor IMG en NCG. Zodoende geldt dat NCG en IMG de adviezen van het Interventieteam altijd overnemen en uitvoeren.

Opbrengst tot nu toe

Per gemeenten wordt gewerkt met een groslijst van dossiers die vastgelopen zijn of vastgelopen dreigen te raken. Door deze aanpak heeft het Interventieteam, samen met gemeenten, 80 dossiers in het vizier die binnen de bestaande kaders geen passende oplossing (dreigen te) vinden en waarvoor aanvullend maatwerk noodzakelijk is. Van deze dossiers wordt de voortgang gevolgd en worden deze periodiek met de betrokken gemeente besproken. Daarnaast heeft het Interventieteam zelf een twintigtal dossiers rechtstreeks in behandeling.

Samenwerking tussen IMG en NCG en met de gemeenten loont

Schade en versterken zijn twee verschillende expertises, ondergebracht bij twee verschillende overheidsinstanties. Het Interventieteam opereert op het verbindingsvlak van beide organisaties. Het feit dat een vastgelopen situatie is aangemeld bij het Interventieteam kan, dankzij intensievere samenwerking tussen NCG en IMG op dit dossier, leiden tot een oplossing.

Het Interventieteam dient niet alleen als een katalysator voor betere samenwerking tussen IMG en NCG, maar is dat ook als het gaat om de samenwerking met de gemeenten. Er is nu veel directer contact tussen deze organisaties als het gaat om het doorspreken van de problematiek rond de vastgelopen dossiers. Dit leidt niet alleen tot meer inzicht en begrip, maar het draagt ook daadwerkelijk bij aan de zoektocht naar oplossingen.

Inzicht in de eerste resultaten van het Interventieteam

In deze tussenrapportage bieden we inzicht in de eerste resultaten. Dat doen we geanonimiseerd en op hoofdlijnen vanwege de privacy van betrokkenen. Ook dient in acht te worden genomen dat het een eerste oogst is na een korte periode van intensieve samenwerking. De afgelopen weken zijn vijf verschillende casussen opgelost. Daarnaast zijn tussenoplossingen geboden, die structureel perspectief mogelijk maken. Een korte opsomming van de interventies:

- Voorkomen veiling woning door hypotheekverstrekker;

- Aanbieden bouwbegeleiding;
- Bieden perspectief voor bedrijf;
- Opkopen woning, zodat tijdelijke huisvesting gewaarborgd is totdat er een andere duurzame oplossing gevonden is;
- Overnemen hypotheekschuld, ter voorkoming van persoonlijk faillissement;
- Krediet verstrekken voor inhuren financiële expertise;
- Plaatsen tijdelijke woonunits;
- Overbrugging inkomensderving;
- Tijdelijke schuur plaatsen.

Tussentijdse conclusies en observaties

Het ruime mandaat zorgt ervoor dat het Interventieteam weer perspectief kan bieden aan mensen die dat nodig hebben. Daarnaast biedt het Interventieteam zoals reeds gezegd meer flexibiliteit aan IMG en NCG om meer dan alleen mijnbouwschade te herstellen of huizen te versterken.

Het eerste halfjaar heeft laten zien dat vanuit de bestuurlijke afspraak tussen Rijk en Regio (november 2020) het mogelijk is om vastgelopen dossiers een positieve impuls te geven. Dit gaat echter niet vanzelf, maar vraagt om grote inzet van betrokkenen en is vaak zeer tijdrovend.

Het Interventieteam treft bij IMG, NCG en gemeenten bereidheid aan om samen te werken aan oplossingen. Juist vanwege die complexe en langshepende dossiers is dit ontzettend belangrijk. Het Interventieteam vervult in dat proces ook een aanjagende rol. Doordat vastgelopen situaties in het vizier staan van het Interventieteam, komen zaken in beweging. Dat dit bij andere dossiers niet altijd lukt heeft vaak te maken met de grote hoeveelheid dossiers die IMG en NCG 'onder handen' hebben.

Bij betrokken bewoners treffen we soms een enorme boosheid aan als het gaat om het overheidshandelen. Ze voelen zich in de steek gelaten door de overheid en niet begrepen door instanties. Die enorme en begrijpelijke boosheid staat helaas soms ook oplossingen in de weg. Als rechtszaken lopen met enorme claims en betrokkenen ervoor kiezen om gerechtelijke procedures te blijven voeren, dan past het Interventieteam hiervoor slechts begrip, maar ook een afwachtende houding.

Aandachtspunten

Rol hypotheekverstrekkers

Bij een aantal vastgelopen dossiers spelen hypotheekverstrekkers een bedenkelijke rol. Het zou hen sieren om uit humanitaire redenen begrip te hebben voor ontstane situaties waarin hun klanten soms terechtkomen. Situaties die veelal buiten de schuld om van betrokkenen zijn ontstaan en vaak het resultaat zijn van een stapeling van tegenvallende factoren. Enkele voorbeelden: een bank dreigt met publieke verkoop van een woning die in de versterking zit. Een bank roomt een door de Arbiter Bodembeweging uitgekeerd bedrag af ten faveure van de eigen financiële positie.

Funderingsproblematiek

Bij een aantal aangemelde casussen speelt funderingsproblematiek een grote rol. Soms wordt funderingsschade aangepakt in de afhandeling van mijnbouwschade of in de versterking, maar niet in alle gevallen is het nodig om de funderingen te versterken om het pand op norm te brengen. Het Interventieteam ziet dat bewoners (en indirect gemeenten) in sommige gevallen dat na de afhandeling van schade of de uitvoering van de versterking bewoners achterblijven met huizen en panden met niet herstelde funderingen. Dit neemt vaak een emotioneel zwaar beslag op de bewoners. Het Interventieteam vindt dit ingewikkelde problematiek waarbij maatwerk belangrijk is.

Adressen buiten de scope

De werkvoorraad van de NCG bestaat momenteel uit ongeveer 26.900 adressen. Daarnaast heeft het IMG voor een veel groter aantal adressen de gevolgen van mijnbouwschade vergoed. We zien dat er situaties bestaan waarbij bewoners (veel) schade hebben, maar niet via het Loket opname op verzoek of andere manieren toegevoegd kunnen worden aan de werkvoorraad van de NCG. Vaak is hiervoor als reden dat er in dat specifieke gebied geen sprake is van seismiciteit. Als er sprake is van een lopend of afgehandeld mijnbouwschade dossier bij IMG, kan het Interventieteam handelen. Mocht hier geen sprake van zijn, dan zou het mogelijk zijn dat deze adressen buiten bestaande regelingen vallen.

De volgende tussentijdse rapportage vindt plaats in juni 2022.

Namens het interventieteam,